

Mahtoidu eelistamise kitsaskohad ehk miks peaksime eelistama mahtoidu?

10. oktoober 2023, Elva

Elen Peetsmann
Eesti Maaülikooli Mahekeskus

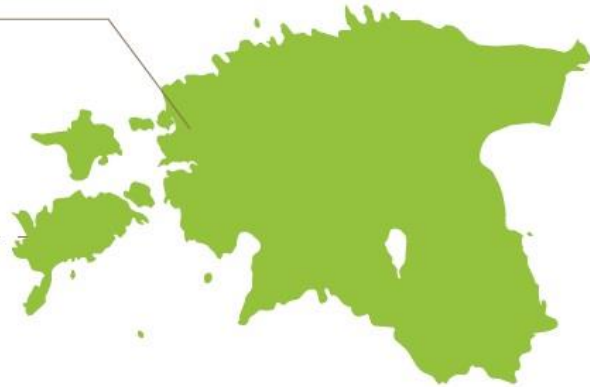
Mahepõllumajanduse Eestis 2022

233 872 ha

MAHEMAA PINDALA
/ ORGANIC LAND AREA

23%

MAHEMAA OSAKAAL
/ PROPORTION OF
ORGANIC LAND

1079

MAHELOOMAKASVATAJATE ARV
/ THE NUMBER OF ORGANIC
LIVESTOCK FARMERS

2046

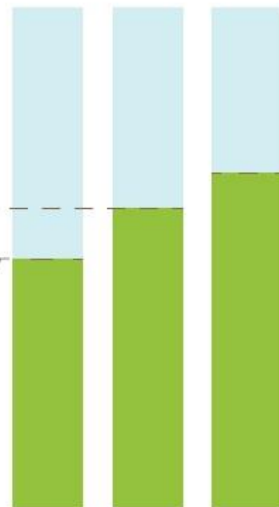
MAHETOOTJATE ARV
/ THE TOTAL NUMBER
OF ORGANIC PRODUCERS

>60%

MAHEAMMLEHMADE OSAKAAL
/ THE SHARE OF ORGANIC COWS

>50%

MAHELAMMASTE OSAKAAL
/ THE SHARE OF ORGANIC SHEEP

67%

MAHEKAERA PIND KOGU
KAERA PINNAST
/ THE SHARE OF
ORGANIC OATS

109

Üle 130
(09.10.23)

VÄHEMALT 20% MAHETOITU
PAKKUVAID KOOLE-LASTEAEDE
/ THE SCHOOLS AND KINDERGARTENS
PROVIDING AT LEAST 20% ORGANIC FOOD

5%

MAHETURU OSAKAAL (2021)
/ THE MARKET SHARE OF
ORGANIC PRODUCTS (2021)

TERVISLIKKUS
HEALTHINESS

ON PEAMINE MAHETOIDU
OSTMISE PÕHJUS
/ IS THE MAIN REASON FOR
PURCHASING ORGANIC FOOD

MAHETOIT = ÖKOTOIT

KOHALIK TOIT/TALUTOIT ≠ MAHETOIT

Kogu mahetoidu tarneahel on kontrollitud, s.t et nii tootja ja töötaja kui ka pakendaja ja hulgimüüja peavad olema kantud mahepõllumajanduse registrisse. Nõuded neile on kõigis EL riikides samad (EL mahemäärused)

Kohustuslik EL märgis

Kontrollasutuse kood

EE-ÖKO-03

EL põllumajandus

Mahepõllumajanduslike koostisosade päritolu

Vabatahtlik Eesti märgis

Eesti Maaülikool
Mahekeskus

Mahetoitlustamine

Mahepõllumajanduse edendamise tegevuskava 2023–2030

Mahetoidu tarbimise edendamine ja nõudluse suurendamine

Eesmärk 2030: 50% Eesti lasteaialastest ja üldhariduskoolide õpilastest söövad mahetoitu

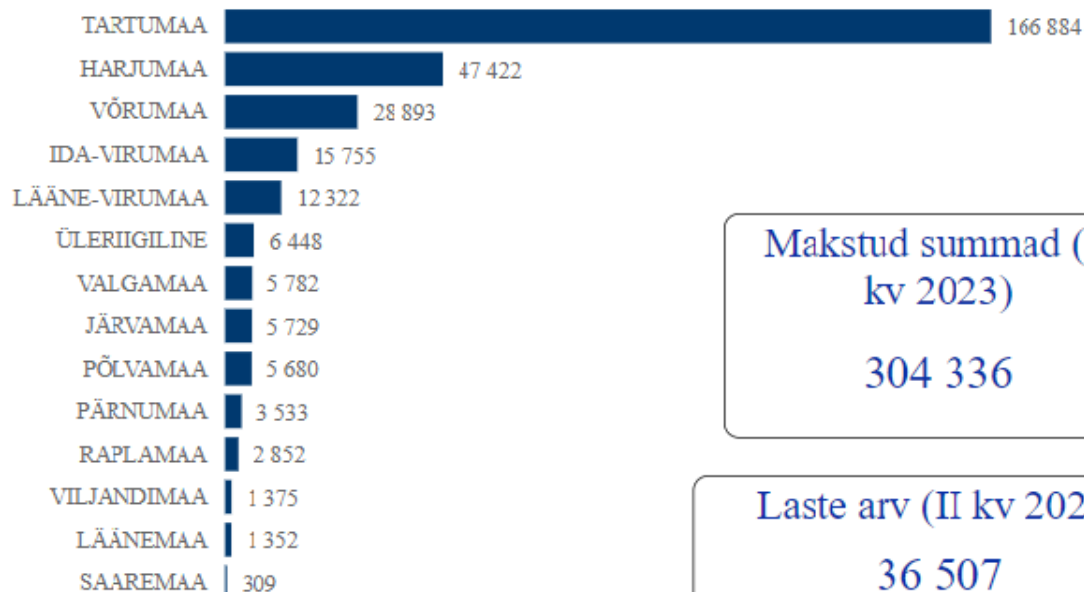

Mahetoidu toetus haridusasutustele, Eesti

Toetuse summa maakondade lõikes

Vali kvartal

- II kv 2022
- III kv 2022
- IV kv 2022
- I kv 2023
- II kv 2023

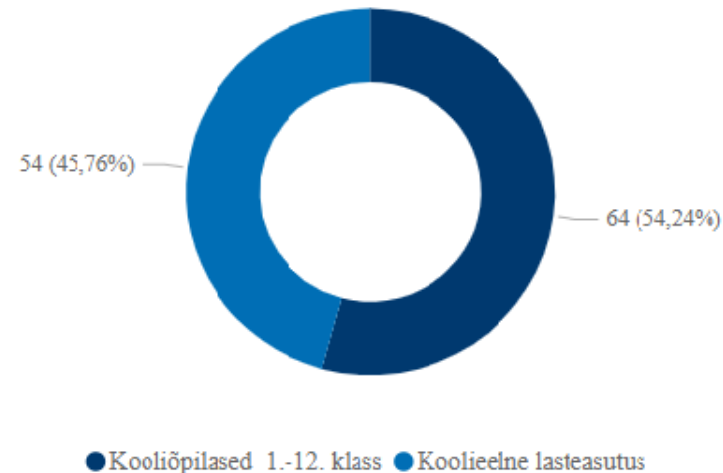
Makstud summad (II kv 2023)

304 336

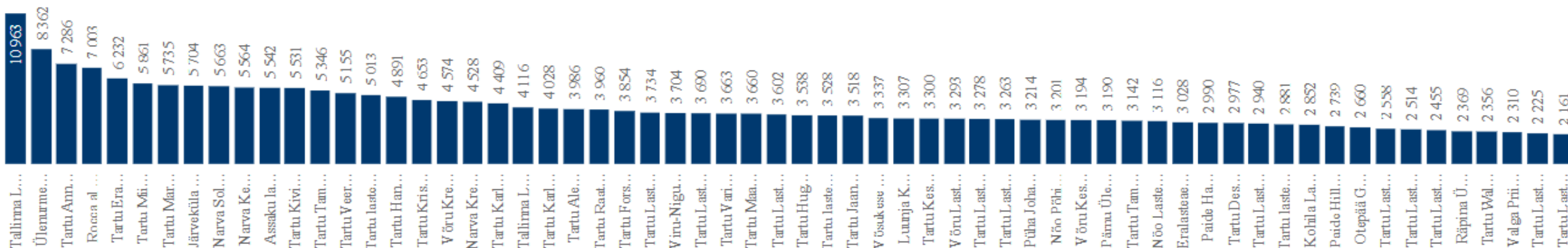
Laste arv (II kv 2023)

36 507

Õppeasutuste liigid

Toetuse summa õppeasutuste lõikes

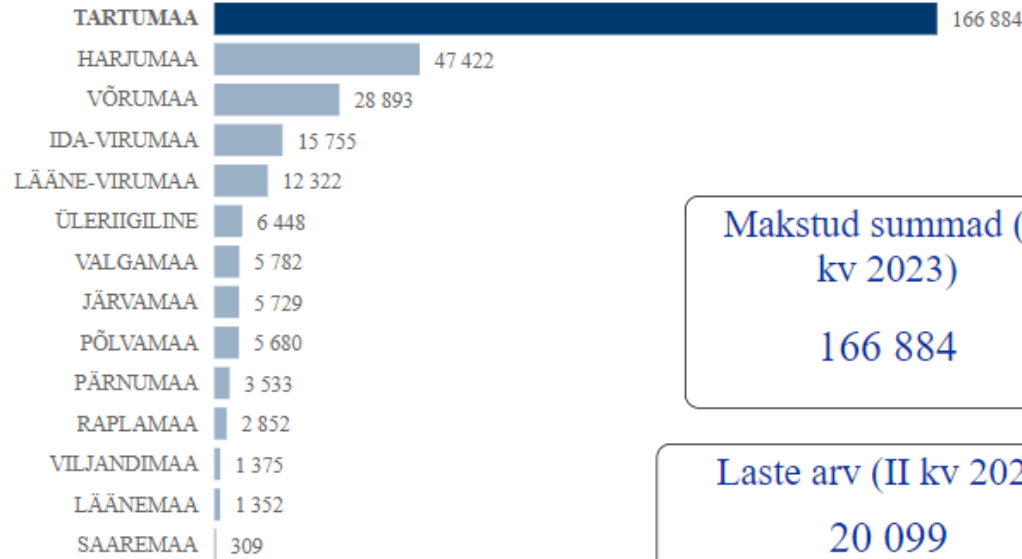

Mahetoidu toetus haridusasutustele, Tartumaa

Toetuse summa maakondade lõikes

Vali kvartal

- II kv 2022
- III kv 2022
- IV kv 2022
- I kv 2023
- II kv 2023

Makstud summad (II kv 2023)

166 884

Laste arv (II kv 2023)

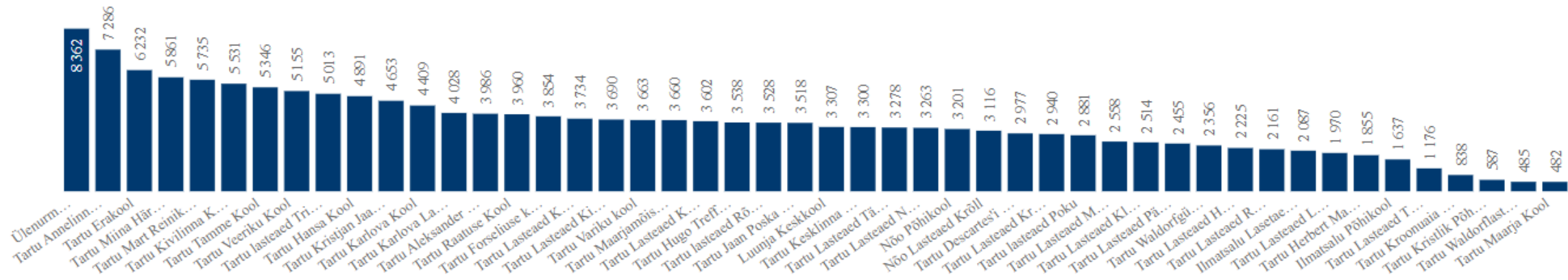
20 099

Õppeasutuste liigid

● Kooliõpilased 1.-12. klass ● Koolieelne lasteasutus

Toetuse summa õppeasutuste lõikes

Miks mahetoit?

- **Mahetoidul on suurem toiteväärtus:**
 - rohkem meie organismile kasulikke antioksüdante ja rasvhappeid
(Baranski et al 2014, Średnicka-Tober et al 2016, Ribas-Augusti et al 2019)
- **Mahetoidus ei ole meie organismile kahjulikke:**
 - pestitsiidijääke,
 - kunstlikke värv-, lõhna- ja maitseaineid,
 - suhkruasendajaid,
 - maitsetugevdajaid jt sünteetilisi lisaaineid.

Mahetoidu kasulikkus tervisele

- Vähendab kokkupuudet pestitsiidijääkidega:
 - Regulaarselt mahetoitu tarbinud inimestel esines 25% vähem haigestumist teatavat tüüpi kasvajatesse *(Baudry et al 2018)*
 - Ainult üks nädal mahetoidu tarbimist vähendab pestitsiidijääke sisaldust organismis *(Hyland et al 2019)*
- Lastel paremad tulemused probleemilahendamise ja lühiajalise mälu testides *(BARCELONA INSTITUTE FOR GLOBAL HEALTH (ISGLOBAL), 2021)*
- Mahetoidu tarbijatel *(Vigar et al 2020)*:
 - suurem viljakus ja parem loote tervis
 - vähem allergiaid ja põletikke
 - väiksem risk selliste raskete haiguste tekkeks, nagu vähk, südamehaigused ja insult

Mahetooraine eelistamise kitsaskohad

- **Mis on kohalik toit? Kas seda jagub kõigile?**
- **Mis on hooajaline?**
- **Millised on keskkonnamõjud?**
- **Mahetooraine ei ole kättesaadav?**
- **Mahetooraine on kallis?**
- **Millised oskused ja teadmised on vajalikud?**
- **Kes mida peab tegema?**
- **Üks lahendus ei sobi kõigile: linn ja maapiirkond / hange ja oma köök**

Maheitoitlustamise lisainfo

Tasuta infopäeva korraldamine ja haridusasutuste nõustamine
Maaeluministeeriumi tellimusel

Mahepõllumajanduse Koostöökogu

mahekogu@gmail.com

elen.peetsmann@emu.ee, tel: 53044003

MAHEPÕLLUMAJANDUSE
KOOSTÖÖKOGU

Eesti Maaülikool
Mahekeskus

Video: Mahetoit koolidesse ja lasteaedadesse

<https://www.youtube.com/watch?v=gcPdVGu16YE>

Aitäh!

